

ZİKRULLAHIN ÖNEMİ VE FAYDALARI

Bismillahirrrahmanirrahim.

ذِكْرُ اللَّهِ عَلَمُ الْإِيمَانِ وَبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ
وَحُصْنٌ مِنَ الشَّيْطَانِ وَحِرْزٌ مِنَ النَّارِ

"Zikrullâhi alâmetün ale'l-îmâni ve berâetün mine'n-nifâki ve hisnün mine's-şey-tâni ve hirzün mine'n-nâr."

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden salih kimselerin mübarek sözlerinden bir kısmını sizlere nakledeceğim. Bu hadîs-i şerîflerin ve sözlerinin izahına geçmeden evvel, hassaten ve evvelen Peygamberimiz Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin. Sair enbiya ve evliyâullahın ruhları için, bu hadîs-i şerîflerin, bu ilimlerin bize kadar gelmesinde emeği geçmiş olan âlimlerin, ravil-

erin ruhları için, okuduğumuz kitapların müelliflerinin ruhları için ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere buraya gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için ve hayatta olanlarımızın da cümleten sıhhat, afiyet ve selamet, saadet üzere olmamız için bir Fâtiha-i Şerîf, üç İhlâs-ı Şerîf kıraat edelim.

Başta metnini okumuş olduğum hadîs-i şerîfinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuşlar ki;

" *Zikrullâhi alemü'l-îmânî*". Allah Teâlâ Hazretlerini zikrelemek, anmak, yâd etmek imanın alametidir, bayrağıdır.

"*Ve berâetün mine'n-nifâki*". Nifaktan, münafıklıktan beraatıdır. Yani münafık olmamanın alametidir.

"*Ve hisnün mine's-şeytânî*". Şeytandan hıfz-i himaye ve koruma içine alan bir kale gibidir.

"*Ve hirzün mine'n-nâr*". Ve insanı cehennem azabından kurtaran bir tedbir ve çaredir.

Zikir, Allah Teâlâ Hazretlerine zikretmek. Çeşitli şekillerle olur. Manası anmak demek. Anmak dille olur, kalpten olur, düşünmek suretiyle olur. Sonra çeşitli tarzlarda insan anar. Mesela nimet zamanında şükrederek anar. Musibet zamanında sabrederek anar. Sadece dil ile söylemek de bir çeşit zikirdir. İnsanın hatırasında, hafızasında Allah Teâlâ Hazretlerinin fikri, düşüncesi, O'nun bizi gördüğüne dair, amellerimizi kontrol ettiğine dair, bize bizden yakın olduğuna dair duygusu da, o da bir çeşit zikirdir. Hasılı bunların hepsi, ama burada zikredilen bilhassa dil ile Allah Allah demek, Lâ ilâhe illallâh demek, Sübhanallah, Elhamdülillah, Allahu Ekber demek.

Bilhassa bu imanın alametidir.

Yani mümin olan Allah Teâlâ Hazretlerini çok zikreder, imanın alameti odur.

"Ve berâetün mine'n-nifâki ". Münafıklık, münafıklıkta Allah'ı zikretmemek şeklinde insanı öyle bir duruma düşürür. İnsan Allah'ı zikrediyorsa münafıklıktan da beraat etmiş olur. Yani bu adam münafık değil diye hükmedilir, belli olur. O bakımdan insanın böyle Allah

Teâlâ Hazretleri'ni zikretmesi onun münafıklıktan uzak olduğunun bir alametidir.

"Ve hisnün mine's-şeytânî ". Ve şeytan insanı çeşitli şekillerde aldatmak ister. İçinden, dışından, çevresinden, sağından, solundan, önünden, ardından gelir. Ona karşı bir kaledir. İnsan zikrullahı sığındığı zaman şeytanın şerrinden hıfzu himayede olur. Şeytanın insana doğrudan doğruya gelmesi Kur'an-ı Kerîm'de buyuruluyor ki, şeytan insanın önünden gelecek, ardından gelecek, sağından gelecek, solundan gelecek, onu aldatacak, şükretmekten, zikretmekten alıkoyacak.

Önünden gelmesi nedir şeytanın?

Dobra dobra, aşikare gelip günahı yap demesidir. Şu içkiyi iç, şu günahı işle, şu hırsızlığı yap, tarzında doğrudan doğruya insana şerre, kötülüğe, günaha teşvik etmesi önünden gelmesi.

Ardından gelmesi hiç sezdirmeden, anlatmadan, belli etmeden gizli teşvik etmesidir. Farkına varmadan. İnsan şeytanın şeyi olur fakat sezmez onu. Sağından gelmesi suret-i haktan görünmesidir. Yani sanki teklif edilen

şey müslümanlığa uygunmuş, müslümanlığın aslından, esasındanmış gibi bir duygu ile öyle aldatır bazen insanları.

İşte mesela, canım camiye gitme.

Niye?

Ee, camiye gidersen herkes görür ibadet yaptığını.

Gösteriş olur, riya olur.

Evinde kıl namazı. Riya olmaz.

Daha iyi olur evinde kılman.

Evinde kıalarsan kimse sana bir şey demez. İhlâsa daha uygundur. Hem boynunu bükersin, yalvarırsın, yakarırsın filan. Ha böyle mantıklı gibi görünüyor ama aslında seni cemaatten koparmak istiyor. Biz kendi aklımızla, mantığımızla hareket etmiyoruz. Resûlullah'ın bize tavsiyelerine göre hareket ediyoruz.

Resûlullah bize camiye gelmeyi tembih etmiş mi, etmemiş mi?

Cemaatten ayrılmamayı tembih etmiş mi, etmemiş mi?

Cemaatten kopmamayı söylemiş mi, söylememiş mi?

Mühim olan odur. Biz ona göre hareket ederiz. Yani kendimiz başka başka mantıklarla yürürsek insanlar çeşit çeşit şeyleri, yasakları, mantıklarıyla meşrulaştırırlar. Çeşit çeşit farzları da mantıklarıyla yok hale getirebilirler. Mesela bugünümüzde hep duyuyoruz gençlerimiz arasında bazı müslümanlar arasında bir şey var ki efendim işte cuma namazı kılınmaz. Canım Allah Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'de:

Ey iman edenler!

Cuma için namaza davet olunduğu zaman, seslenildiği zaman, ezan okunulduğu zaman Allah'ın zikrine koşun, alışverişi bırakın demedi mi?

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ
مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ

Yâ eyyühe'llezîne âmenû izâ nûdiye li's-salâti min yevmi'l-cümü'ati fe's'av ilâ zikrillâhi. (Cum'a Suresi 9. Ayet)

Alışverişi bırakın, Allah'ı zikretmeye, namaz kılmaya koşun diye söylemedi mi?

Söyledi.

Bu âyet-i kerîme Kur'an-ı Kerîm'de var mı?

Var.

Cuma suresinin sonlarında bu âyet-i kerîme var. Bu âyetin hükmü kalktı mı?

Bu âyet şimdi hükümden kalktı mı?

Var mı Kur'an-ı Kerîm'de böyle şey?

Yani hükmü bir ara olup da şimdi artık zaman değişti, olmaz diyebileceğimiz bir şey var mı?

Yok.

Kur'an-ı Kerîm'in ahkâmı kıyamete kadar bâkidir. O halde sen bu namazı kılmayacaksın ama Allah Teâlâ Hazretlerine nasıl cevap vereceksin?

Yani yarın mahkeme-i kübra kurulacak. İnsana ilk önce namazdan sorgu suali açılacakmış. Namazları ne yaptın, kıldın mı,

kılmadın mı diye. E tabi cuma namazı mühim namazlardan birisi.

Nasıl cevap vereceksin?

Cuma'yı kılma. Efendim işte imam maaşlı olduğundan, işte takvaya uygun olmadığından veyahut işte imame beyat meselesinden, büyük imamet meselesinden şuradan buradan bir şeyler söyleyecek ama bak sağlam bir mantık değil.

Çünkü ortada bir farz var, senin söylediğin hep ıvır zıvır laf geveleme tarzında oluyor. İşte böyle aldatır şeytan. Efendim burası dar-ı harptir, Binâenaleyh şu haramı yiyebilirsin. Başkasının malını alabilirsin, böyle diyenler var.

Yani burası Dârü'l-İslâm mıdır, Dârü'l-harb midir falan?

Ee, o zaman başkasının malını al, aldat, faiz ye, namaz kılma, şey yapma. Yani müslümanlığın farzları birer ikişer gidiyor.

Nasıl gidiyor?

Şeytan sağdan geliyor. Yani sureti haktan görünerek aldatıyor. Soldan gelişi de işte şerri şer olarak söylemek suretiyle. Demek ki şeytandan korunmanın manevi çarelerinden birisi de Allah Teâlâ Hazretlerini zikretmekmiş. Allah Teâlâ Hazretlerini zikretti mi şeytan ondan uzaklaşıyor veyahut ona tesir yapamıyor. Hadîs-i şerîflerde okuduk, daha önceden duyduk ki ezan okunduğu zaman şeytan ezanın duyulmadığı yere kadar kaçarmış. Bitince gene gelirmiş. Kamet getirilince tekrar kametin duyulmadığı yere kadar kaçarmış, tekrar gelirmiş. Hadîs-i şerîflerde, sahih hadîs-i şerîflerde böyle buyuruluyor. Demek ki Lâ İlâhe İllallâh demeye, Eşhedü en lâ ilâhe illallâh demeye, Eşhedü Enne Muhammeden Resûlullah demeye falan tahammülü yok. Kaçıp gidiyor uzaklara. İnsan bunu daima kalbinde derse demek ki şeytan musallat olamıyor.

"Ve hirzün mine'n-nâr." Ve cehennemden de koruyucu bir tedbirdir.

İnsan neden Allah dediği zaman Allah Teâlâ Hazretlerinin sevgisine nail olur. İnsan Allah Teâlâ Hazretlerini zikredince Allah Teâlâ

da onu zikredermiş. Hadîs-i şerîf'te öyle buyruluyor.

Yani bir kul Allah Teâlâ Hazretlerini andığı.

Zaman eğer yalnız başına kendi kendine anıyorsa ben de onu kendim anarım. Eğer kulum topluluk içinde beni anıyorsa, toplulukla beraber anıyorsa ben de onu bir daha hayırlı topluluğun önünde anarım. Bak, herhalde o hayırlı topluluk yakın melekleri, mukarret melekleri oluyor. Bak, benim dünyada şu kulum beni topluluğa karşı zikretti, andı. O kulum şöyle meziyetli, böyle iyi, böyle yüksek, salih kuldur diye meleklerle methedecek Allah Teâlâ Hazretleri. Böyle olunca tabi Allah Teâlâ Hazretlerinin zikretmesi, sevmesi meydana geliyor. Rahmetine vesile oluyor. İnsan bu bakımdan cehennemden kurtulmasına sebep ve vesile bulmuş oluyor, zikir etmek suretiyle.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'den yine rivayet olunmuş ki,

Kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ وَأَزْكَاهَا عِنْدَ
مَلِكِكُمْ وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ
وَخَيْرٌ لَّكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا
أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟

"Elâ ünebbiüküm bi hayri e'mâliküm"

Size amellerinizin en hayırlısını haber vereceğim. Dikkat edin. Gözünüzü açın, âgâh olun, mütenebbih olun. Size amellerinizin en hayırlısını bildireceğim buyurmuş.

"Ve ezkâhâ 'inde melîkiküm"

Melik-i Muktedir olan Allâhu Teâlâ Hazretlerinin huzurunda en pak olan ameli size haber vereceğim.

"Ve erfe'uhâ fî deracâtiküm"

Sizin derecenizi en çok arttıracak ameli size haber vereceğim.

"Ve hayrun leküm min infâki'z-zehebi ve'l-fiddati"

Altın, gümüş harcamak suretiyle, sadaka vermek, hayır yapmak suretiyle kazanacağınız

sevaplardan daha hayırlı olan bir ameli haber vereceğim.

"Ve hayrun leküm min en telkav adüvveküm fe tedribû e'nâkahüm ve yedribû e'nâkaküm?"

Ve sizin düşman ile karşılaşmanızdan, savaşmanızdan, sizin onların boynunu vurmanızdan, onların da sizin boynunu vurmanızdan da hayırlı olan ameli size haber vereceğim.

Nedir?

Zikrullahi Allah Teâlâ Hazretlerini zikretmektir.

Neden?

Allah Teâlâ Hazretlerini insan zikretti mi, işte demin söylediğimiz usul, ve yol ile insanın gönlünde mağrifetullah meydana geliyor. Muhabbetullah meydana geliyor. Ve Allah Teâlâ Hazretleri o kulu seviyor. O kulun günahlarını afv u mağfiretine sebep oluyor. O bakımdan bütün bunların hepsinden önde geliyor.

a. Müminin Adalet Duygusu

Yine Ebû Cafer radiyallahu anh'ten rivayet edilmiş ki; *Enne Rasûlüllâhi sallallahü aleyhi ve selleme kâle:*

أَشَدُّ الْأَعْمَالِ ثَلَاثَةً: إِنْصَافُ النَّاسِ
مِنْ نَفْسِكَ وَمُوَاَسَاةُ الْأَخِ مِنْ مَالِكَ
وَشُكْرُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى كُلِّ حَالٍ

“Eşeddü’l-e’mâli selâsetün”

Amellerin en kuvvetlileri üç tanedir. Amel dediğimiz yani kulların yaptığı ibadetler, işler, fiiller. Bunların en kuvvetlisi üç tanedir.

“İnsâfü’r-racüli min nefsihî”

Adamın, kişinin kendi içinde adaletli olması. Yani kalbinden gelme, içinden doğma bir adalet duygusu.

Hiç kimseye haksızlık etmiyor.

Kendi lehine de olsa, aleyhine de olsa, yakınlarının lehine de olsa, aleyhine de olsa, terazi elinde adaletle hareket ediyor, ölçülü hareket ediyor. Kimseye haksızlık etmiyor. Bu amellerin en kuvvetlilerindendir. Allah adil kulları sever. Adalet, güzel huyların en önde

gelenlerinden birisidir. Bu dünyanın ayakta durması adalet iledir. Şu cemiyet hayatının muntazam çalışması adalet iledir.

İnsanlar adalet duygusunu kaybettiler mi?

O zaman işin önünü sonunu bulmak mümkün değildir. Karma karışık olur. Herkes kendisi için çalışır. Herkes kendi kesesini doldurmaya kalkar. Herkes başkasını ezer. Kendi rahatına bakar. Başkasının kemiği üzerine, eti üzerine feryad-ı figanı üzerine kendi rahatını, saadetini bina etmeye kalkar. Birisi, adaletli olması insanın.

Ama bu adalet nereden gelecek?

Baskıyla olmayacak. Yani kanun kuvvetiyle, bir kırbaç zoruyla, kılıç korkusuyla, hapis korkusuyla filan olursa bu zorlama olur.

Öyle olmadığını beyan etmek için Allah-u alem, min nefsihi diyor. İçinden gelecek.

Yani kanun adamı da olmasa, kırbaçlı bir kimse de olmasa, yakalanma korkusu, tehlikesi de olmasa o gene adaletli davranacak.

Müslüman böyle davranırsa böyle yaptığı adalet sırf Allah rızası için olmuş oluyor. Kimsenin olmadığı yerde insan niçin günah işlemez, niçin haksızlık yapmaz, niye başkasının malını almaz, niçin başkasına zulmetmez, niye öldürmez, asmaz, kesmez?

İmandan. İmansızların neler yaptığını gördük. Yani iman olmadı mı İman olmadı mı mahvoluyor cemiyet. Birazcık Allah Teâlâ Hazretleri kıyısından, köşesinden gösterdi. Yani, ey Müslümanlar, siz çok şaşırdınız, dedelerinizi unuttunuz, dedeleriniz şurada ne kadar güzel, mükemmel bir cemiyet hayatı kurmuştu, ne kadar mutlu mesut yaşamaktaydınız, siz saadetin nerede olduğunu şaşırmaya başladınız.

İmanı bir tarafa koyup da sandınız ki teknolojik gelişmeyle, modern hayatla vesaireyle mes'ud olacaksınız?

İş sandığınız gibi değil.

Her şeyin temeli, hatta teknolojinin bile temeli. Teknoloji bile gelmez. Adam fabrikayı doğru düzgün çalışmaz ki, çalıştırmaz ki, fab-

rikada doğru düzgün çalışmaz ki, mühendis vazifesini doğru düzgün yapmaz ki iman olmazsa, insaf olmazsa, adalet duygusu olmazsa. Siz onu unuttunuz, sandınız ki efendim şeklinize, şemalinize biraz şekil düzen vermekle, saçınızı başınızı taramakla, kılık kıyafetle, dış görünüşle iş düzelecek. Bak imanı bırakırsanız başınıza neler gelir, görün. O eskiye ait bir şey değildir. Eskidenmiş o anarşi manarşi. Her şey düzelirmiş bak. Öyle değil. İman gitti mi, inanç gitti mi, ahlâk terbiye gitti mi, o zaman insanların önünü hiçbir şeyle alamıyorsun. İnsanlar birbirlerini aç kurtlardan daha beter yiyip parçalama durumuna geliyorlar.

Onun için kanun kuvveti bir noktada insana hakim olur. Etrafa iki tarafa bakar adam, polis yok, yapacağını gene yapar. İki tarafa bakar, polis yok, çalacağını gene çalar. Adamın gözünü açar, başka şeyle meşgul eder, cebinden parasını alır.

Geçen gün anlatıyor birisi, cebime külli-yetli miktarda para koydum diyor. Eve getireceğim ama külli-yetli para olduğundan çaldırmayayım diye diyor. Otobüse girdim şöyle diyor, paranın üstüne kolumu büküp

şöyle yaptım diyor, şöyle de tuttum şeyi diyor. Para diyor, pazımın altında.

Yani mümkün değil o durumdayken şey yapmak.

Çok da dikkat ediyorum etrafımdaki şahıslara falan diyor. Bir tane önüme bir şüpheli adam geldi diyor. Ondan biraz şüphelendim ama diyor hiç yüzüme bakmıyor diyor, daima başka tarafa bakıyor diyor.

Nihayet bir durağa geldik, dur, bin, in.

Filan derken bir çalkanma oldu, bir şey oldu diyor.

İndi diyor.

Nihayet bir iki durak sonra da ben indim diyor. Ama buradan da hep bastırıyorum parayı diyor. Parayı çaldırmadım derken diyor, bir de baktım pantolon cebimde 650 küsür lira vardı diyor, o gitmiş diyor. Kaşla göz arasında hırsızlık olmasın diye düşünüp durduğu halde insan yani öne alınmaz. İnsanların en iyisi vicdanına bir polis koymak.

Onun için burada diyor ki:

İnsâfû'r-racûli min nefsihî.

Nefsinden gelecek, kendi içinden gelecek insafı, adalet duygusu.

O içeriden gelmedi mi tavsiye etmekle olmuyor. Birincisi buymuş, en kuvvetli amellerden yani en faydalı sevaplı amellerden.

“Ve'l-müvâsâtü fi'l-mâli”

Müslüman kardeşini malından faydalandırmak. Yani ona senin paran var, pulun var, zenginsin. O da fakir fukara aç, açık, yiyeceği yok, yiyecek vermek, giyeceği yok, giyecek sağlamak, aç, açık, kapatmak, soğukta donuyor, ihtiyacını gidermek, hasta, tedavi etmek gibi senin maddi imkanından onu kollayıp gözetmen. Şimdi bu mal canın yongası olduğundan kolay olmuyor. Yani adama bin rekat namaz kıl dersen kılıyor. Bin rekat namaz kıl diyorsun kılıyor. Ama bin lira para ver dediğin zaman vermiyor. Şuradama bir hayır işi var, parayı ver dedin mi para vermek zor geliyor insanlara. Bu zikirle ilgili hadîs-i şerîf geçti ya, şimdi İstanbul'da meşhur bir hoca efendi var, Ali Yakup Hoca derler. Çok

nüktedan bir adamdır yani. Edebiyatı şeyi kuvvetli bir kimse, Allah selamet versin. Bağdat'taymış, Bağdat'ta zenginin birisi gelmiş, hocam demiş.

Zikri nasıl yapayım demiş. Allah Allah mı diyeyim, her Allah dedikten sonra arkasından *celle celaluhu* da diyeyim mi?

Allah Allah Allah Allah mı diyeyim, *celle celaluhu* da mı diyeyim falan. Başını sallamış, sen demiş Allah da desen kabul olmaz, *celle celaluhu* desen de kabul olmaz demiş. Tabi şaşırmış. Sen demiş böyle zikredeceksin demiş. Para vermeyi gösteriyor eliyle. Yani para sayacaksın. Çünkü zenginmiş adam. Yani sen öyle Allah Allah deyip de ibadet yapıyorum duygusu içinde rahatlayacaksın. Ondan sonra asıl mal ile yapman gerekli vazifeleri ihmal edeceksin. Nasıl olsa ben zikir ettim, tesbih çektim falan diye ona işaret etmek istemiş. Yoksa tabi kim Allah derse kabul olur da şaka yapmış yani hoca efendi. Senin diyor, senin zikrin diyor kesenin ağzını açıp parayı böyle saymandır diye böyle yapmış. Hoşuma gitti şey işaret ettiği nokta. Para vermek zor geliyor. Mal vermek zor geliyor.

Dün akşam bir evdeydik.

Küçük çocuk var. Maşallah dedesi İslam'ın şartını öğretmiş. 2 yaşında mıdır?

2,5 yaşında mıdır?

Efendim, sureleri öğretmiş, Fâtiha'yı öğretmiş. Hepsini okuyor, şey yapıyor falan. Elini öp diyor, öpüyor geliyor insanın. Şöyle yap diyor, yapıyor. Hepsi gayet serbest. Güzel yetişmiş yani torun. Gayet güzel yapıyor. Elinde şeker vardı. Birkaç tane şeker çokça yedi. Bir şeker ağzında var. Bir tanesi elinde duruyor, şu şekeride ben alayım dedim, baktım kaşları çatıldı. Ver bakalım şu şekeri dedim, hemen oo başladı bağırma ve kaşların çatmaya. İnsanoğlu böyle işte yani. Mala geldi mi, lafa geldi mi oluyor da maddi fedakârlık kolay yapılamıyor. Burada da onun için insanın adaletli olması bir. Malından müslüman kardeşine yardım etmesi iki, mühim amellerden, kuvvetli, kıymetli amellerden birisi olarak bu da zikredilmiş. Onun için elimizden geldiği kadar bu tarafa da dikkat edeceğiz. Bir tüccar vardı evimize misafir gelmişti. Arap memleketlerinin birinden ama

çok böyle görgülü, tecrübeli, bilgili o söylemişti.

Rivayete göre İbrahim aleyhisselam Kâbe'yi bina etmiş. Ben kitaplarda okumadım, ondan duydum. Bina ettikten sonra da her köşesinde bin rekat namaz kılmış. Bin rekat, bin rekat, bin rekat, bin rekat, dört bin rekat namaz kılmış. Tabi Kâbe'de, o mübarek mahalde, sonra kılan İbrahim Halilullah aleyhisselam, Allah'ın sevgili peygamberi, kılınan namaz, en güzel, kıymetli ibadetlerden birisi, elini kaldırmış, demiş ki Ya Rabbi, ben bu ameli yaptım, sen kabul eyle, acaba bundan senin indinde daha sevimli, daha kıymetli bir amel var mıdır?

Bundan daha çok hoşuna giden bir amel var mıdır?

Vahiy gelmiş ki:

Ey İbrahim! Evet vardır.

Nedir Yâ Rabbi?

Bir aç, fakir, yoksulun kursağında bir lokma yemek.

Neden?

Çünkü sen namaz kıldığın zaman kendin için kılıyorsun. Yemek yedirdiğin zaman bir başkasına faydan oluyor. Yani namazda sırf kendine fayda var. Ama ötekisinde başkasına yönelik bir fayda var. Müslümanlıkta başkalarına yönelmiş olan faydalar daha üstün tutulmuştur. Yani bir insanın kendisi için yaptığı işlerden başkalarına faydaya yönelik olan işler daha kıymetlidir. Hadîs-i Şerîf'te geçmiştir ve okumuşuzdur ki buradaki daha önceki derslerden.

b. İnsanlara Faydalı Olmak

خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ

"Hayru'n-nâsi enfe'uhüm li'n-nâsi."

İnsanların daha hayırlıları, insanlara nispeten faydası daha çok olanlardır. E hepsi iyi insan olsalar bile bunların dereceleri nasıl ölçülecek?

Hangisi insanlara daha faydalı olabiliyorsa, o ötekisinden biraz daha yüksek mer-tebe bakımından. Az faydası olan derece

bakımından aşığı, çok faydası olan daha yu-
karıdadır. Onun için biz yaptığımız işleri biraz
da müslüman kardeşlerimizi, cemiyetimizi,
cemaatimizi düşünerek yapacağız. Yani
başkalarına zarar vermek şöyle dursun,
mümkün olduğu kadar fayda verecek bir
mekanizma kurmaya çalışacağız. O tarzda
çalışacağız. E bu fayda vermenin çeşitleri
vardır. Bir çeşidi mesela işte acıkmış ise lokma
yedirmektir. Bu devirde bunun kıymeti biraz
azaldı. Çünkü elhamdülillah bizim mem-
leketimiz için bol yani herkesin evinde az çok
hiçbir şey olmasa bir ekmeğı vardır. Bizim ek-
meğimizde elhamdülillah içinde her çeşit bes-
leyici madde olduğundan sırf ekmek yese insan
tuzu bile vardır yani. Tuzu bile içine
konulmuştur. Sadece ekmeğı yese insan
beslenir. İçine bilmem belediyenin mecbur
koyduğu çeşitli maddeler, ilaveler, şunlar bun-
lar pamuk gibi bir ekmek, yumuşacık, mis gibi
kızarmış falan yeter. O bakımdan yani insan-
ların aç kalıp da böyle kıvrınması gibi durum
başka memleketlerde var. Hindistan'da mesela
ahalinin %30'u açmış. Afrika'da büyük ölçüde
açlıklar oluyor. İnsanlar, hayvanlar kırılıyor.
Her zaman resimlerini görüyoruz. Böyle bir

deri bir kemik kalmış insanların. Şeyde anlattılar, İstanbul'da anlattılar. Bir zat, ben dedi Bulgaristan'dan gelmiş zavallı. Yunanlılar beni esir aldılar dedi. Esir kamplarında dedi çok sıkıntılar çektik hocam dedi. 10 gün hiç yemek yemeden durdum dedi. 10 gün. Nasıl oluyor dedim. Hocam dedi insan ilk önce dedi bir açlık duyuyor dedi. Ondan sonra açlığı unutuyor dedi. Her şey her şey donuklaşıyor dedi. Tatsızlaşıyor dedi.

Hiçbir his duymuyor insan dedi.

Yani böyle açlık hani karnının zil çalması falan gibi bir şey yok.

Bir hissizlik, bir duygusuzluk, bir alakasızlık. Yani mumun yavaş yavaş zayıflaması gibi zayıflıyor dedi. Böyle dedi, bir sahneyi hiç unutmuyorum dedi. Esir kampındaki köşede dedi, baktık Yunan askerleri yemek yiyorlar. Orada masa kurmuşlar, karpuz falan kesmişler, yiyorlar dedi. Biz de köşeye saklandık dedi, gözetliyoruz onları uzaktan.

Yediler, içtiler dedi.

Ondan sonra gittiler dedi. Kendisinin tabiri yani durumun ne kadar acı olduğunu anlatmak bakımından ben söylüyorum. Hani hocam dedi böyle kırdaki bayırda insan pikniğe gittiği zaman bazen bir köpek gelir. Sen böyle lokmayı yerken eline bakar, ağzına götürüşüne bakar böyle takip eder falan dedi. Öyle takip ediyorduk dedi onların lokmalarını dedi uzaktan dedi.

Onlar gittiler dedi.

Ondan sonra hadi onların yerleri arttıkları karpuz kabuklarını vesairelerini yemek üzere. Yani bunları şu bakımdan anlatıyorum. Olunca bilmiyor insan kadrinin kıymetini ama olmayınca çok acı şey. Olmayan yerler için çok zor. Bizim memleket için hasılı çok büyük bir mesele değil açlık.

Giyimin de çeşidi bol.

Eskiden anlattılar bana burada bir âlim tanıdığımız var 2-3 durak ileride oturur. Bir diyor bayram gününde diyor çocukken, hiç unutmuyorum diyor, babamlar nereden bulmuşlarsa bir şeker çuvalı bulmuşlar diyor, şeker çuvalı, şeker çuvalından benim dizimin

altına kadar bir don yapmışlar ayağıma diyor, evden diyor, bayramlık şeker çuvalının bezinden kesmişler aşağı kadar değil dizinin biraz altına kadar gelecek bir yarım don yapmışlar. Ben onu giydim, sokağa çıktım. Cakamdan kimse yanıma yanaşamıyordu diyor. O kadar böyle kendimi lüks fiyakalı, iyi giyinmiş gibi görüyordum diyor öteki çocukların yanında. Çünkü şey yok diyor, dokuma yok, bez yok vesaire yok diyor.

Yani demek ki biz o durumu da atlatmışız.

Şimdi elhamdülillah dokuma tezgahları harıl harıl çalışıyor. Beğendiğin beğenmediğin çeşit çeşit kumaşlar 50 liradan 50 bin liraya kadar efendim yünler, orlonlar, perlonlar çeşit çeşit şeyler var. Bu da mühim değil. Şimdi bu devirde bilmiyorum yani yerine göre bana geliyor ki en mühim hizmet insanlara hakkı söylemek. Hakkı tavsiye etmek. Bu devirde en muhtaç oldukları şey insanların Allah'ın azabından, gazabından hiç haberi yok. Hiç haberi yok. Vur patlasın, çal oynasın, paltır küldür yuvarlanıp gidiyorlar. Allah'tan korkmak, Allah'ın efendim ahirette insanları hesaba çekeceği, zerre kadar hayrı varsa onun

hesaba gireceği, zerre kadar şerri varsa onun muhakkak hesap edileceği, bu gibi şeylerden hiç haberi yok. Unutmuş şeyi. Öyle insanlar var ki efendim yıkanması gerektiğini unutmuş. Öyle insan var ki haram, helal neymiş, Kur'an-ı Kerîm neymiş onu unutmuş. Öyle insanlar var ki peygamberinin adını soruyorsun bilmiyor. Peygamberin kim senin diyorsun? İsimlerden (bunlardan) bir iki isim sayıyor.

Yok ya o değil diyorsun, bu değil diyorsun.

Doğrusunu sayamıyor yani, söyleyemiyor. Benim peygamberim falanca şahıstır diyemiyor.

Onun için bu devirde herhalde en iyi çare insanları hak yola çekmek için gayret etmek, o gayretlere yardımcı olmak, o çeşit şeyleri, faaliyetleri desteklemek, o müesseselere yardım etmek, çocuklarımızı o hususta yetiştirmek için azami gayret sarfetmek.

Neden?

İmanlı değil miyiz, mümin değil miyiz?

Şimdi bu kâfir olarak yetişirse, dininden habersiz olarak yetişirse, ahirette cehenneme gitmeyecek mi?

Cehenneme gidecek.

Sen bunu cayır cayır yandığını düşün.

Ateşlerin içinde, gönlün yüreğin nasıl dayanacak?

Yani buna bir lokma vermek mi iyi, yoksa onu o cehennem ateşinden korumak, kurtarmak mı daha iyi?

Binâenaleyh hepimizin elimizden geldiği kadar insanların bu hidayete gelmesi hususunda, hak yolu bulması hususunda kendi yakınlarımızdan başlayarak bir irşat çalışması, bir öğretme çalışması, bir hakkı tavsiye etme, sabrı tavsiye etme çalışması, emri ma'ruf nehyi münker çalışması yapmamız lazım.

Geçtiğimiz haftalarda hatırlarsınız ne kadar şiddetli âyet-i kerîmeler, hadîs-i şerîfler geçti. Emr-i ma'ruf, nehyi münker, müslüman'ın asli vazifelerinden biri diye geçtiğimiz derslerde ne kadar zikreyledik onları.

Şimdi bu hadîs-i şerîfin üçüncü bölümüne geliyoruz.

Buyurmuştu ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz amellerin en güçlü, kuvvetlisi üç tanesidir. Birisi insanın kendi içinden doğma gelme bir adalet duygusu. İkinci müslüman kardeşinin malından istifade ettirmesi, ona yardım eylemesi. Üçüncüsü de zikrullahi Teâlâ, Allah Teâlâ Hazretlerini zikretmesi.

c. Kalbi Zikirle Arındırmak

Muaz ibn Cebel *radiyallahu anh*'den yine rivayet edilmiş ki:

قَالَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَا عَمِلَ آدَمِيُّ
عَمَلًا أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ قَالُوا:
يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
عَزَّ وَجَلَّ؟ قَالَ: وَلَا أَنْ يُضْرَبَ بِسَيْفِهِ حَتَّى
يَنْقَطِعَ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ:
﴿وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ﴾.

"Mâ amille'bnü âdeme amelen encâ lehû
min azâbillâhi min zikrillâhi."

Âdemoğlu yani insanlar kendisini Allah'ın azabından kurtaracak, Allah'ı zikretme ibadetinden daha kıymetli, kuvvetli bir ibadet yapmadı. Yani insanı Allah'ın azabından koruyacak ibadetlerin, faaliyetlerin başında en çok kurtarıcı mahiyette, kurtarıcılık vasfı en yüksek olan Allah'ı zikretmektir. Bunun üzerine sordular ona, dediler ki;

“Kîle: Ve le’l-cihâdü fî sebîlillâhi”

Allah yolunda cihad etmekte değil mi yani daha üstün değil mi bundan?

Zikirullah mı daha üstün?

Allah yolunda cihad etmek bundan üstün değil mi?

“Kâle: Ve le’l-cihâdü fî sebîlillâhi.”

Allah yolunda cihad etmekte bundan aşağı mertebede kalır. Allah'ı zikretmek cihattan da üstündür.

“Li-enne’llâhe Teâlâ yekûlü:”

Çünkü Allahü Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'de buyuruyor ki;

Ve le-zikru'llâhi ekber. (Ankebût Suresi 45. Ayet)

Allah Teâlâ Hazretlerini zikretmek en büyük ibadettir diye buyuruyor diye âyet-i kerîmeden işaret eylemiş. O manaya.

Hasan-ı Basri'den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e sormuşlar:

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ:
أَنْ تَمُوتَ وَلِسَانُكَ رَطْبٌ بِذِكْرِ اللَّهِ

"Yâ Rasûlüllâh, eyyü'l-e'mâli efdalü?"

Amellerin en hayırlısı hangisidir Ya Resûlallah diye sormuşlar.

"Kâle: En temûte, ve lisânüke ratbün bi zikrillâhi."

Senin dilin Allah Teâlâ Hazretlerini zikretmekle terü taze iken o hal ile ölmen. Yani Allah Allah Allah Allah diyerek ölmen. Bu hususta pek çok hadîs-i şerîfler, âyet-i kerîmeler var. Geçen gün yanıma bir kitap aldım. 111 tane hadîs-i şerîf okudum ki hepsi Allah Teâlâ

Hazretlerini zikretmenin insana sağladığı faydaları anlatıyor.

Mesela sabahları insan burada namaz kılanlar bilirler ki *Lâ ilâhe illallahu vahdehu lâ şerîke leh, lehu'l mulku ve lehu'l-hamdu yuhyi ve yumitu ve huve alâ kulli şey'in Kadîr* on defa diyoruz. İnsana on hasene verilirmiş, on seyyiesi silinirmiş, on derece yükseltirmiş. Yani haddi hesabı yok kazandığı ecirlerin insanın.

Onun için Allah Teâlâ Hazretleri cümlemizi dilini zikirli eylesin, kalbini şükürlü eylesin. Allah Teâlâ Hazretleri hatırından çıkmayan, daima onun kendisini gördüğünü bilen kimseler eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz malum bir gün oturuyor idi ashabıyla. Beyaz elbiseli, tertemiz giyimli bir muhterem zat geldi. Ta Resûlullah'ın yanına kadar oturdu, dizi dizine değecek gibi yakın oturdu. Herkes de şaşırdı bu ne samimiyet gibi hani oraya kadar nasıl geldi böyle oturdu diye. Çünkü Resûlullah'tan herkes heybet ile, hürmet ile şey yaparlardı, çekinirlerdi yani öyle.

Hatta gözünü kaldırıp da yüzüne böyle çoğu ona olan ihtiramlarından bakamazlarmış yani.

Ebû Bekir Sıddık, Ömer'ül Faruk bakabilirmiş, başkaları bakamazmış.

O geldi öyle oturdu. Dizi dizine degecek gibi yakın bir şekilde oturdu. Sordu, Ya Resûlallah bana İslâm'ın ne olduğunu haber ver dedi. Peygamber Efendimiz de ona İslâm'ın şartlarını saydı. İslâm şudur, şudur, şudur, şudur, şudur. İmandan haber ver bana Ya Resûlallah dedi. İmanın şartlarını da saydı Resûlullah Efendimiz. İman, Allah'a inanmaktır, meleklerle, kitaplara, şeylere inanmaktır diye onları da saydı. Şimdi saydıkça doğru söyledin diyordu şahıs. Dinliyor, dinliyor cevabı. Doğru söyledin. E imandan söyle, imana söyleyince doğru söyledin diyordu. Ashâb-ı kirâm da şaşırıyorlardı.

Bu ne samimiyet?

Geldi, oturdu. Bembeyaz elbisesi var, tanıdığımız bir kimse değil, yabancı bir insan. Ama beyaz elbiseli mi olur?

Uzaktan tozlu topraklı çölden gelen bir insanın üstünde beyazlık kalır mı?

Yani muhakkak tozlanmış, topraklanmış olması lazım. Tanımadıkları da bir kimse. Cevapları da böyle tasdik ediyor. Evet, doğru söyledin falan diyor. Sonunda son sorusunu sordu.

Peki ihsan nedir ya Resûlallah diye sordu?

İhsan demek, Arapça'da güzel yapmak demek. Yani ihsan çok çeşitli şeylerde olur da buradaki muradı ibadetteki ihsan. Yani iyi kulluk, iyi ibadete taatte en güzel yapmak nasıl olur diye sordu Peygamber Efendimiz'e ihsanı.

O zaman Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurdu ki:

الإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ
فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

"*el-ihsânü en te'büdel-lâhe ke enneke terâhü, fe in lem tekün terâhü fe innehû yerâke.*"

İhsan, senin Allah Teâlâ Hazretlerini görüyormuşça ona ibadet etmendir. Sanki karşıdaymış da görüyormuşsun gibi ona öyle ibadet etmendir.

Fe in lem tekün terâhü fe innehû yerâke.

Çünkü sen onu göremiyorsun ama o senin yakınında ve seni görüyor. O seni görüyor. İşte bu ibadetin, Allah'a ibadet etmenin en yüksek mertebesi. Yani bir insanın böyle Allah'ı hatırlaması, hatırından çıkarmaması, dilini boş şeylerle meşgul etmeyip Allah'ın zikriyle, Hakk'ın zikriyle meşgul etmesi. Şimdi yolda yürüyorsun. Başka bir işin yok, dilin boş duruyor, Allah de. Bir yerde oturuyorsun, bir şey bekliyorsun, başka bir işin yok, Allah de. Böyle Allah'ı zikretmek ve Allah'ı görüyormuşça ibadet etmek. İnsan bu mertebeye yükselebilirse, Allah'ın her yerde hazır ve nazır olduğunu bilirse ve ona göre hareketlerini tazim ederse, konuşması ona göre olur, dinlemesi ona göre olur, ibadeti ona göre olur.

Allahu Ekber dediği zaman, namaza durduğu zaman.

Huzuru ilahide olan bir insan nasıl erimez yani?

Nasıl olur da kendinden geçmez?

İşte böyle tarif etti ihsanı da Peygamber Efendimiz. Ondan sonra o şahıs doğru söyledin dedi, ayrıldı gitti. Allah Allah! Kim bu?

Peygamber Efendimiz sordu, kim bu biliyor musunuz?

Allah ve Resûlü daha iyi bilir dediler. Bu dedi Cebrail aleyhisselam'dı. Cebrail aleyhisselam'dı. Geldi, size dininizi öğretmekte bahane olsun diye bu soruları ondan sordu dedi.

Cebraail *aleyhisselam*. Tabi başkası yanaşamaz. Başkası öyle doğru söylediğini diyemez kolay kolay. Cebrail aleyhisselam insan suretinde gelmiş. Onun için bu hadîs-i şerîfe hadîs-i Cibril derler. Cebrail hadîsi derler. Ve en son şeyi bilhassa cümlesi fevkalade böyle bizim için önemlidir.

Onun için Allah Teâlâ Hazretleri cümlemizi cümlemizi böyle bu bakımdan vaktini iyi değerlendiren, uyanık kimselerden eylesin.

Mâlik ibni Dînâr rahmetullahi aleyh de demiş ki:

مَنْ لَمْ يَأْنَسْ بِحَدِيثِ اللَّهِ عَنْ حَدِيثِ
الْمَخْلُوقِينَ فَقَدْ قَلَّ عَمَلُهُ وَعَمِيَ قَلْبُهُ
وَضَاعَ عُمْرُهُ

*"Men lem ye'nes bi hadîsi'llâhi an
hadîsi'l-mahlûkîne.*

Bir kimse ki Allah Teâlâ Hazretleri ile
söyleşmekten gafil, insanlarla söyleşmek
peşinde.

Ne demek bu Allah Teâlâ Hazretleri ile
söyleşmek ne?

Yani Allah'ı zikretmek. Allah Allah Allah
diyorsun, sen Allah diyorsun, Allah da kulum
kulum kulum diyor sen Allah dedikçe.

Hadîs-i şerîf de öyle.

Şimdi bu Allah Teâlâ Hazretleri ile böyle
karşılıklı konuşmak, söyleşmek mi güzel?

Mahlukatla oturup da kahvede laf
yetiştirmek mi güzel mesela?

Birisi mahlukun kelâmı, ötekisi Allah Teâlâ Hazretleriyle söyleşmek. Diyor ki bu mübarek zat, bir kimse ki Allah Teâlâ Hazretleriyle söyleşmekten mahlukatla söyleşmeyi tercih ediyor. Yani zikrullahı bir yana bırakıyor da, boş boş lak lakıyatla vakit geçiriyor demek bu.

Nedir o zaman o kimse?

“Fe kad kalle amelühû”

İşi yok, işi boş geçiyor, yani iş yapmıyor.

“Kalle amelühû”

İşi az.

“Ve ‘amiye kalbühû”

Ve kalbi kör.

Basiret gözü açık olsa böyle mi geçirir vakti?

“Ve dâ’a ‘umürühû”

Ve ömrünü boş yere ziyadına veriyor.

Zayi ediyor ömrünü.

Her insan pişmanlık duyacakmış bu ömürden. Kâfirlerin pişmanlığı günah işlediklerinden dolayı, cennetteki insanlar da cennette çeşitli nimetleri görecekler ve onlara pişmanlık yok.

لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

Lâ havfun aleyhim ve lâ hüm yehzenûn.
(Yûnus Suresi 62. Ayet)

Korku yok, mahzun olmak yok.

Fakat cennette bir hafif bir yürekleri yanacakmış, bir cızırtığı, bir hasretlik olacaktı. Neden?

Dünyada keşke o boş vakitleri de Allah'ı zikretmekle iyice geçirseydik diyeceklermiş. Cennet ehlinin bir şeyi, bir efendim böyle hasretliği, iç yanması, dünyada boş geçirdiği vakitlerden dolayı olacak imiş.

Bir iki hadîs-i şerîf daha veya haberlerden okuyalım. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki:

لِكُلِّ شَيْءٍ صَقَالَةٌ وَصَقَالَةُ الْقَلْبِ ذِكْرُ اللَّهِ

"Li külli şey'in sıkâleten"

Her şeyin bir perdahı, cilasası vardır. Her şey cila kabul eder. Her şeyin bir cilasası vardır.

"Ve inne sıkâlete'l-kalbi zikrullâhi"

Kalbin de cilasası zikrullahtır.

Kalp nerde, neyin nesi?

Kalp Türkçe gönül dediğimiz şey. İnsanın gönlü, hani gönlüm bugün sıkıntılı. Veyahut gönlüm sana kırgın. İçim hiçbir şey istemiyor bugün falan deriz ya, yani insanın iç alemi gönül. Gönül bazen pırıl pırıl olur bazı kimselerde.

Bazı kimselerde de kapkara olur.

Gönül neden kara olur?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki; Bir insan bir günah işlerse, gönlünde bir siyah nokta hasıl eder o günah. Bir günah daha işlerse bir benek daha hasıl olur. Böylece benekler çoğala çoğala o az az benekler, nokta nokta nokta, kalbi karartır.

Hatta öldürür yani çoğaldığı zaman katılaştır. Kafirin kalbini mesela Kur'an-ı Kerîm'de taş benzetmiştir.

فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً

Fe hiye ke'l-hicâratî ev eşeddü kasveh.
(Bakara Suresi 74. Ayet)

O kâfirlerin kalpleri taş gibidir, hatta taştan da daha serttir diye, taştan da aşağı diye bildiriyor âyet-i kerîmede kâfirin kalbini.

Onun da gafleti var, onun da hatası var, onun da gıybeti, dedikodusu, şusu busu yapmaması gereken bir sürü işleri yapıyor sabahdan akşama. Allah affetsin. Uyanıklık versin. Yapmasınlar ama yapıyorlar. Kalp paslanıyor. Kalp paslanıyor, işte onun cilası da zikrullah.

Yani o zikrullahla perdahlanıyor, temizleniyor.

Kalbi cilalı, kalbi musaffa, kalbi pırıl pırıl, iç alemi aydınlık, nurlu bir insan oluyor. O zaman Allah Teâlâ Hazretleri mesela insanın gönlüne tecelli ediyor. Nazargâh-ı İlâhî, Allah insanın gönlüne nazar ediyor. Pırıl pırıl olunca,

padişah konmaz saraya, hane mamur olmadan diye şair öyle şey yapmış.

Kalbini pak eyle diyor, masivallah'tan temizle, kirleri pasları gider. Çünkü padişah saraya ev temiz olmadan girmez ki, gelmez ki, harap bir yere gelmez ki.

Onun için Allah Teâlâ Hazretleri'nin sana teveccüh etmesini, tecelli etmesini gönlüne istiyorsan kalbini temizle manasında şey yapmış. Burada da Peygamber Efendimiz kalbin zikrullah ile parıldayacağını belirtiyor. Tabi kalp parıldayınca insanın içi uyanık olunca Allah neler verir o uzun izahı isteyen bir şey.

d. Zikir ve şükür

Bir hadîs-i şerîf daha okuyalım.

"An İbn Mes'ûd radiyallahu anhu ennehû kâl:

İbn Mes'ûd radiyallahu anh'te rivayet olunmuş ki, dedi ki,

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى
فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَوَّلِهِ
فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ

"İzâ ekele ehadüküm taâmen"

Sizden biriniz bir yemek yerse,

"Fe'l-yekul: Bismillâhi."

Allah'ın adıyla, Bismillâhirrahmânirrahîm
diye başlasın, öyle yesin.

*"Fe in nesiye fî evvelihî fe'l-yekul fî
âhirihi:"*

Başında söylemeyi unuttuysa sonunda
söylesin, hatırına geldiği zaman söylesin.

Bu ne oluyor?

Bu da bir çeşit zikir oluyor. İşte bak
sofrada Allah'ın adını anarak başlamış oluyor-
sun. Eğer insan başında *Bismillâhirrahmânir-
rahîm* demezse:

إِذَا أَكَلَ الرَّجُلُ وَلَمْ يُسَمِّ اللَّهَ أَكَلَ الشَّيْطَانُ مَعَهُ
فَإِذَا سَمَّى اللَّهَ تَعَالَى مَنَعَ الشَّيْطَانُ
مِنْ بَقِيَّةِ طَعَامِهِ

"Ekele's-şeytânü meahû"

Şeytan da onunla beraber yer.

"Ve izâ zekerasmellâhi teâlâ"

Allah'ın ismini zikrettiği zaman,

*"Mene'a's-şeytâne min bekiyyeti
ta'âmihî"*

Öteki yemeğinden şeytanın geriye kalanından yemesine mâni olur.

Allah Teâlâ Hazretleri'nin zikri en büyük ibadet oldu. Çünkü bütün öbür ibadetlerin bir vakti vardır, belli bir miktar vardır. Namaz günün 5 muayyen zamanında kılınır. Sabah namazı 4 rekattır, öğle 10 rekattır falan diye belli bir rekâtı vesairesi var.

Fakat.

Zikir için belli bir miktar söylememiştir Allah Teâlâ Hazretleri. Belli bir zamanda

söylememiştir. Yani şu zaman zikret, başka zaman zikretme. Şu kadar zikret, daha sonra zikretme dememiştir.

Aksine,

اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

Üzkürullâhe zikran kesîrâ. (Ahzâb Suresi 41. Ayet) demiştir.

Allah Teâlâ Hazretlerini çok zikredin, demiştir. Yani her halinizde Allah Teâlâ Hazretlerini her zamanda zikredin buyurmuştur. Burada deniliyor ki İnsan ya taatte olur, yani ibadet halinde olur veya mahsiyette olur yani günah halinde olur veya nimette olur yani şen şatır hoş hal olur, veyahut şiddette olur yani sıkıntıda, darda, üzüntüde, gamda, kederde olur. Eğer taatte ise Allah Teâlâ hazretlerine tevfikini refik ettiği için o tarzda zikretmeli. Ve yaptığı ibadetleri kabul eylesesini niyaz ederek zikretmelidir. Ya Rabbi sen beni bu ameli işlemeye muvaffak eyledin, bunu kabul eyle, kusuruna bakma diye öyle niyaz etmeli, öyle zikretmelidir Allah Teâlâ Hazretlerinin taatta ise. Bir yerde söz olarak okudum ki diyor ki;

Allah Teâlâ Hazretleri istemeyi vermeseydi, vermeyi istemeseydi, sana istemek hasretini vermezdi, nasip etmezdi. Allah Teâlâ Hazretleri madem sana ibadet etme nimetini vermiş, eh o bir büyük nimettir, o haline hamd eyle ve kusurumu bağışla ya Rabbi sana layık kulluk edemedim diye özrünü arz ederek onun kabulünü dile. Çünkü onun dergahına layık ameli kimse yapamaz. Yani hiçbir kulu yoktur ki Allah Teâlâ hazretlerinin azametini, celaline, şanına layık bir güzel ibadet eylesin. Mümkün değil.

Bizim ibadetlerimiz hep kusurlu, kesirlidir ama ne yapalım?

Allah işte bizi bu halimize kabul eyle ya Rabbi, kusurumuza bakma diye tevazulu bir tavır alacak insan. Hocamız Rahmetullah Aleyh derdi ki, Esselâmü aleyküm ve rahmetullâh, Esselâmü aleyküm ve rahmetullâh diyoruz. Ondan sonra Estağfirullah, Estağfirullah, Allahümme entesselam ve min kesselam tebarekte yâ zelcelâl-i vel ikram diyoruz.

Niye hemen selam verir vermez istiğfar ediyoruz?

Allah'a ibadetteydik ki, günahta değildik ki, niye böyle hemen selam verir vermez Esg furullah çekiyoruz diye düşünürdüm diyor. Böyle anlatırdı bize. Sonradan aklıma geldi ki bizim ibadetlerimiz bir de istiğfara muhtaç. Namaza dururuz, nice kusurlu şeyler düşünürüz, yalan yanlış yaparız, secdemizde, r k m zde, kıraatimizde nice hatalar vardır, diye söylemişti. Rahmetullahi aleyh. Eğer ibadette ise insan, Ya Rabbi kusuruma bakma, kabul eyle, sana hamd   senalar olsun ki beni ibadetimde istiğman ediyorsun, bak ya öteki g nahlı kullar gibi günahta olsaydım halim nice olurdu falan diye halinin, kadrinin kıymetini bil.

"Ve in k ne f  me'siyeti"

Eğer kişi g nahk r ise, yani günah durumunda ise, o zaman Allah Te    Hazretleri'ne bu günahdan kurtulması için dua etmek,  ırpınmak filan suretiyle zikrini o tarzda yapmalı, tövbe nasip etmesini istemeli. Çünkü tövbeyi de insana nasip eden Allah Te    Hazretleri'dir. Tövbe dönmek demek. Kul yanlış yolundan dönecek ama, d nd rten Allah, Tevvab yani Allah Te    Hazretleri kullarına

tövbe etmezse, teveccüh etmezse yani kul kendisi o yoldan dönemez. Kulda bir edep olacak, bir güzel hal olacak, boyun büküklü olacak, yalvarma yakarma olacak, bir gözyaşı olacak, bir pişmanlık olacak, Allah o zaman ona tevbeyi nasip eder. Yoksa burnunun doğrusuna gider, cehenneme yuvarlanır gider. Nasip etmez Allah tevbeyi istemediği kula. Sevdği kula nasip eder, onun için tevbe isteyecek. Bu kötü halden çıkmasını isteyecek.

Anlattılar ki yani sarhoşun birisi. Gelmiş eski Hocaefendilerden birisine işte yolda böyle sallana sallana, elinde şişe yani gelmiş biraz konuşmuşlar, hocaefendi neler söylediye o olmuş. Bir tevbe, ondan sonra ertesi günden itibaren hocaefendinin halis muhlis bir talebesi olmuş, peşinden ayrılmamaya başlamış. Yani kendi kusurunu bilirse düzeltir insan. Ama benim neyim var canım?

Elbette filan gibi bir terbiyesiz tavır içinde olursa Allah o zaman tövbeyi nasip etmez. Çünkü Allah'ın tövbeye ihtiyacı yok, kulun tövbeye ihtiyacı var. Allah'ın kula ihtiyacı yok, kulun Allah'a ihtiyacı var. Allah'ın bir şeye

muhtaçlığı yok, kulun cehennemden kurtulmaya ihtiyacı var, cennete girmeye ihtiyacı var. Onun için tedbir alması gerekiyor. Günahtaysa böyle davranacak.

"Ve in kâne fi'n-ni'meti"

Eğer nimet içindeyse Ya Rabbi çok şükür diyerek şükürle anacak Allah Teâlâ Hazretlerini. Bir kimse Allah Teâlâ Hazretlerine verdiği nimetlerden dolayı şükretmezse, o Allah'ı zikretmemiş demektir diye şey yapıyor. Yani zikirle şükür arasında bir irtibat var. Nimeti gördün mü şükredeceksin. Peygamber Efendimiz her vesileyle dua ederdi Allah Teâlâ Hazretlerine. Yeni bir elbise giysin üstüne. Bana bu yeni elbiseyi nasip eden Allah'a hamdü senalar olsun falan diye böyle bir dua ile. Yeni bir meyve getirsinler eline. İlk defa mesela yeni çıkmış diyelim ki erik veyahut şeftali veyahut çilek, kiraz neyse önümüzdeki günlerde çıkacak bunlar.

Böyle öpüp gözlerine sürerdi. Rabbim bunu yeni yarattı, Rabbimin yaratmasına yakın daha bu diye böyle. Hep Allah, yani her halde düşüncesi Allah Teâlâ Hazretleri. Ondan sonra yedi besmele ile. Şükrederek böyle nimet

içinde böyle zikredecek. Eğer sıkıntıda şeyde ise o zaman da bunu bana gönderen Allah Teâlâ Hazretleridir. Ben burada imtihan oluyorum. Allah Teâlâ Hazretleri elbette beşere başka insanlara da çeşit çeşit sıkıntılar vermiş. Eh ne yapalım, bu dünya imtihan dünyası. Bunu bana takdir eden Allah Teâlâ Hazretleridir. Ben feveran edersem, isyan edersem kulluğa yakışmaz diye sabır ile şey yapacak. O zaman onun şükrü de öyle sabır ile.

Allah Teâlâ Hazretleri her halükarda kendisine, kendisinin rızasına uygun bir tarzda, sevdiği bir tarzda kulluk etmeyi cümlemize nasip ve müyesser eylesin...

Fâtiha-i Şerife me'al-Besmele.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
13 Cemâziye'l-Âhir 1402 / 07.04.1982

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ